

La bleda

(ALDC, V, 1127. La bleda)

Aquesta planta (*Beta vulgaris* var. *vulgaris*), cultivada com a verdura, coneix un nom molt general, *bleda*, amb diverses var. fonètiques; deriva de *BLĒTA, procedent del llat. BĒTA encreuat amb BLĪTA, pl. de BLĪTUM ‘blet’; les dues plantes pertanyen a la mateixa família de les quenopodiàcies. Var.: *blleda*, per palatalització de la lateral (com *blau* > *bllau*, *clau* > *cllau*); *blea*, amb pèrdua de la *-d-*, com és propi de la petita àrea meridional alacantina (com *seda* > *sea*), que també presenta la var. rotatitzada *brea* 190; *blera* 85, com a resultat del rotacisme de la *-d-* que trobem sistemàticament en alguerès (*roda* > *rora*, *podar* > *porar*). Verdura és un der. de *verd* (< VĪRĪDE) amb el suf. *-ura*

(< -ŪRA), indicador de qualitat, però el mot, a més de prendre un caràcter col·lectiu, ‘conjunt d’herba verda’ i ‘hortalisses’, s’ha pogut concretar en ‘bleda’ a través d’una metonímia de *tot* → *part*, com ha passat també en arag.

Acelga 187, 190 (pron. *a[s]elga*) és un manlleu al cast. *acelga*, on deriva de l’ar. andalusí ASSÍLQA (cl. SILQAH ← gr. SIKELĒ) (Corriente) i que s’hi documenta des del s. XIII.

La unitat lèxica de *bleda* es veu només interrompuda per la *verdura*, afí a l’arag., dels parlars ribagorçans i lliterans i per dos casos puntuals del castellanisme *acelga*. L’únic mot normatiu és *bleda* des del *DOrt*, 1917.

